

Az MTA jelentés margójára

A jelentés két fő részből áll. Az első, rövidebb anyag az „Ajánlások a hasznosítást előmozdító kormányzati lépésekre” (lásd 14-16. oldalt), míg a csaknem 100 oldalas második a „Háttér tanulmány” címet viseli.

Erősségek és gyengeségek

A jelentés a jogi, a földtani kérdéseket tárgyalja a legszínvonalasabban mind az Ajánlásokban, mind a Háttér tanulmányban. A jogszabályi környezet jelentős átalakítására megfogalmazott javaslat érthető törekvés, kivitelezése azonban nem ígérkezik egyszerűnek. Reméljük, hogy az új jogszabálytervezetek véleményezésére, megvitatására ezúttal a Magyar Geotermális Egyesületnek is időben lesz lehetősége, nem úgy, amint az a geotermikus védőidomról szóló törvénytervezet megalkotása során előfordult.

Az Ajánlások 2.4 pontja 500-600 millió forintos kormányprogramot sürget a termálvíz készlet állapotfelmérésére. Arra, amit ma a hiányzó, vagy hiteltelen alapadatok miatt képtelenség elkészíteni. Ezt a 4. bekezdés el is ismeri, amikor azt mondja, hogy „a termálvíz kitermelőket hitelesített adatszolgáltatásra kell kötelezni.” A mondat kiegészítendő azzal, hogy a termálvíz visszasajtolókat is hiteles adatszolgáltatásra kell kötelezni. Hogy ezt a célt miként lehetne elérni, nincs javaslat az anyagban. A bevallási kötelezettség ugyanis jelenleg is fennáll.

A Háttér tanulmányban ugyanakkor számos kisebb-nagyobb pontatlanság fordul elő. Közülük feltétlenül megemlítenő a villamos energiatermelési módok bemutatása a 10-12 oldalon. Itt ugyanis a száraz gőzös és kondenzációs üzemre vonatkozóan szinte szóról-szóra megismétlődik az a „maszatolás”, ami *Mádlné Dr. Szőnyi Judit Geotermikus energiahasznosítás* című könyvében is megtalálható. Nem igaz továbbá, hogy a Kalina ciklus „40%-os” hatásfok növelést eredményezne, tehát megjelenése nem nevezhető „áttörés”-nek. Nem igaz az sem, hogy a „kapcsolt energiatermelés számottevően javítja a geotermikus energiaforrás kihasználtságát, gazdaságosságát”. S amíg egy szélesebb olvasóközönségnek szánt könyvben az ilyen tévedések csak zavarók, egy akadémiai anyagban már súlyos hibának kell tekinteni őket.

Úton a hőszivattyús dogma felé

Az Ajánlások 2.2 fejezetében, azaz a prioritási sorrendben a második helyen javasolják a talajhő hőszivattyús kihasználásának elősegítését, mert az a „legkisebb ráfordítást és számottevő környezetvédelmi (szén-dioxid emisszió megtakarítás) hasznot ígérő lépés”. Azt gondolná az olvasó, hogy mind a legkisebb ráfordítás, mind a számottevő környezetvédelmi haszon bizonyítását meg-

találja a Háttér tanulmányban. Azonban csalódnia kell. A 67-71. oldalon csak annyi útmutatást kapunk, hogy „A torzított energiaárak mellett a megtérülés 10 év támogatás nélkül...” Ez a legkisebb ráfordításról nem mond el semmit, a környezetvédelmi haszonról meg végképp nem. Ami viszont árulkodó, hogy a jelentés szerzője további támogatást sürget a hőszivattyúzásnak a 2007-2013 közötti időszakra. A kérdés az, hogy miért, ha a meglévő támogatással már most is 5-6 év megtérülési idővel számolhatnak? Ennél is több kell? Vagy esetleg a 10 év nem igaz? (Amiben egyébként nagyon sokan kételkednek.) Továbbá: tényleg azért kellene a hőszivattyúzást támogatni, „hogy jelenlegi szerény mutatóinkat mielőbb felzárkóztathassuk a világon lejátszódó robbanásszerű fejlődéshez” (Ajánlások 2.2)? És ha az adottságaink nem alkalmasak rá? Emlékezzünk csak: az 50-es években Rákosi a vas és acél országát akarta itt megvalósítani, amihez volt egy Rudabányánk! Meg kellene már vizsgálni, hogy más országokban miért sikeres a hőszivattyúzás, és hogy Magyarországon ki lehet-e alakítani hasonlóan kedvező környezetet. Nem pedig „rendelkezésben rögzíteni” a hőszivattyúzás fontosságát, hogy dogma módjára ne is lehessen megkérdőjelezni.

Mint Rákosi alatt.

Reklám a törvénytelenységnek

A Háttér tanulmány a közvetlen hőhasznosítás követendő példajaként mutatja be a fülöpjakabi kerteszetet. Azt a rendszert, ahol egy termelő és egy visszasajtoló kút létesült, és amit 2005 év végén helyeztek üzembe. A csatolt folyamatábráról viszont hiányzik egy vezeték, amin keresztül egy tóba lehet juttatni a lehűlt termálvizet. Pedig a vezetékot megtervezték, megépítették és használták is. Igaz, nem törvényes célra. Az illegális vízelhelyezésről - amelynek tényszerűségét mind a mai napig senki sem vitatta - beszámoltunk a Földhő Hírlevél 2006. júliusi számában, felvetettük a Geotermikus Munkabizottságban, bemutattuk előadásokon - mindhiába. Nem történt semmi. Elmondtuk azt is, hogy amennyiben a visszasajtolás törvényi kötelezettségének bevezetése óta első visszasajtoló rendszer bizonyítottan jogszabály ellenesen üzemel, akkor ez olyan üzenetet közvetít mások számára, hogy a visszasajtolást nem kell komolyan venni. Ami egyenértékű azzal, hogy egy törvényt nem kell komolyan venni. Ami viszont a jogállamiságot veszélyezteti.

Ez még akkor is így van, ha egyébként egy törvénnyel esetleg nem értünk egyet.

2008. július

Szita Gábor
MGtE elnök